

UPDATE COVID-19 agrosector 23-25 maart (10 uur)

Hierbij sturen wij de update van landbouwraden voor maandag 23 maart (17 uur) tot en met woensdag 25 maart (10 uur). Het betreft hier met name de berichten over de agrohandel. Informatie vanuit RVO over Corona en Internationaal Zakendoen staat nu op de [homepagina](#) onder Uitgelicht:

Belgie

(23 maart, 17 uur)

Volgens de Vlaamse Boerenbond is de handel in sierteeltproducten zo goed als volledig stil gevallen, uitgerekend in volle aanloop naar het piekseizoen. Voor de meeste sierteeltproducten wordt immers 20 procent (boomkwekerij volle grond) tot 85 procent (perk- en balkonplanten) van de omzet gerealiseerd in de periode van 15 maart tot 10 mei (Moederdag). Siertelers begrijpen dan ook niet waarom bloemenwinkels en tuincentra in Nederland en Duitsland wel open mogen blijven.

De Belgische vrije markt voor aardappelen is volledig ingestort, met als gevolg dat de prijsnotering werd opgeschorst en er paniek bij de aardappeltelers heerst. De aardappelmarkt kent 3 segmenten met ieder zijn eigen problematiek:

- De versmarkt wordt aan de ene kant gekenmerkt door een sterke vraag veroorzaakt door het hamstergedrag van de consument, maar aan de andere kant door de wegvallende vraag van grootkeukens en van schilbedrijven die aardappelen schillen voor frituren en restaurants. Bovendien gaat het hier om een variëteit die niet het meest geteeld wordt in België.
- De chipsmarkt wordt geconfronteerd met een wegvallende vraag door de sluiting van cafés en geannuleerde sportevenementen.
- de markt van de diepvriesfrietten (grootste segment). Negentig procent van wat er in België geproduceerd wordt, wordt geëxporteerd. Ongeveer twee derde blijft binnen de Europese Unie, een derde wordt buiten de EU afgezet. De sectororganisatie ziet dat de Belgische aardappelverwerkende bedrijven blijven exporteren, maar dat er logistieke problemen ontstaan. Zo is de kostprijs van een koelcontainer verdrievoudigd in vergelijking met een paar maanden eerder. Aangezien de grootste afzetmarkt landen binnen de EU zijn, is de sluiting van sommige landgrenzen problematisch. De verre export naar onder meer China en andere Aziatische landen stilaan terug op gang. Aardappeltelers dringen dan ook aan op een opkoopregeling of subsidies.

(24 maart, 17 uur)

Na een instortende aardappelmarkt vorige week, zijn nu ook de prijzen voor asperges in vrije val wegens het sluiten van de horecasector, de belangrijkste afzetmarkt. Ook het gebrek aan arbeidskrachten door de sluiting van de grenzen en hogere transportkosten spelen de sector parten. In de landbouwrap van morgen zal België NL steunen in de noodkreet over de sierteelt- en aardappelverwerkende sector.

Polen

(23 maart, 17 uur)

- Scholen blijven in ieder geval dicht tot Pasen, grofweg alleen de levensmiddelenwinkels, winkels met medische en hygiëne producten en services zoals banken zijn nog open.
- N.a.v. een oproep van de Poolse transportsector zijn de regels voor verplichte quarantaine voor transporteurs die niet met het vrachtoertuig de grens over komen, versoepeld. Onder bepaalde omstandigheden en met overleggen van documentatie kunnen transporteurs die met andere vervoersmiddelen de grens passeren vrijgesteld worden van de quarantaine voor de rustpauze. Zie de aangepaste Q&A. <https://www.agroberichtenbuitenland.nl/actueel/nieuws/2020/03/16/qa-for-companies-covid-19-measures-poland>
- Eén van de additionele maatregelen die de Poolse overheid nu kan nemen, is het reguleren van prijzen. Er worden analyses uitgevoerd van de trends in prijzen over het afgelopen jaar. Op korte termijn hoopt het ministerie van Volksgezondheid centraal gereguleerde prijzen af te kondigen.
- Er wordt een toename in de prijs van eieren verwacht in Polen zeker in aanloop naar Pasen als gevolg van schaarste op de markt. Dat heeft te maken met oa productie problemen in Italië en een hogere vraag in Azië, met name Japan.

Sinds vrijdag 20 maart zijn er geen wachttijden meer bij de binnengrenzen van Polen (Tsjechië, Slowakije, Duitsland). Dit n.a.v. diverse aanvullende maatregelen om de monsterfiles die begin vorige week ontstonden weg te krijgen, waaronder het openen van extra grensovergangen. Geen bevestiging dat de zg Green Lanes zijn ingesteld en voor welke goederen dat dan zou gelden maar omdat er geen wachttijden zijn, zit er ook geen druk op.

(24 maart, 17 uur)

- Vanaf morgen 25 maart gelden er aangescherpte maatregelen om de Corona te bestrijden, in ieder geval tot 11 april (Paasweekend). Daarbij is het motto blijf thuis. Mensen mogen alleen het huis verlaten om noodzakelijke redenen zoals boodschappen doen, voor cruciaal werk, de hond uit laten en een ommetje maken en met maximaal 2 personen of in gezinsverband. De verplichte 14 dagen quarantaine wanneer mensen met een Poolse nationaliteit terugkeren blijft in stand, hetgeen een van de obstakels is in de arbeidsproblematiek.
- Ondanks verzoek van de retail heeft de overheid besloten dat de zondagsluiting van winkels in tact blijft. Twee supermarkten (Lidl en Biedronka) hebben daarop besloten hun beleid aan te passen. 's Ochtends wordt beschikbaar gemaakt voor senioren en de winkels gaan s middags een uur dicht om de winkel volledig te reinigen.
- Bevestiging ook van een aantal NL bedrijven dat er geen problemen zijn bij de binnengrenzen van Polen (met Tsjechië, Slowakije en Duitsland).
- In een brief van 20 maart jl heeft de plv CVO aan alle regionale veterinaire inspecties aangeraden om te stoppen met de fysieke pre-export controles voor export naar 3^e landen in die gevallen waar het gerechtvaardigd is, bijvoorbeeld als het gaat om een betrouwbare producent. Wanneer fysieke pre export controles een vereiste is van het 3^e land, bv VS en Canada, zal deze wel doorgang vinden.

Rusland

(23 maart, 17 uur)

Federatie van organisaties op het gebied van
visverwerking en visgroothandel

Op donderdag 19 maart jl. kondigde de Russische premier Mikhail Mishustin een versoepeling van de invoer aan in relatie tot de Corona crisis. Hij verwees in zijn toespraak naar "essential restricted goods" (en niet naar "sanctioned goods") en noemde de uitbreiding van het aantal green corridors, het reduceren van invoertarieven en versoepeling van de veterinaire en fyto-sanitaire procedures als voorbeeld. Voor wat betreft dat laatste lieten de Russische autoriteiten al weten dat vanwege het beperkt aantal vluchten en de druk op het logistieke c.q. transportsysteem een kopie van het fyto-sanitaire en veterinaire certificaat bij aankomst volstaat in plaats van het origineel. De term "essential goods" in de toespraak van de premier is echter blijven hangen met als gevolg dat in het inofficiële circuit afgelopen dagen verwezen werd naar Russische wetgeving (Decree) van juli 2010. In deze Decree wordt namelijk gerefereerd aan een lijst van 'essential goods', waaronder producten als consumptieaardappelen, boter, vlees en bepaalde soorten groenten en fruit. Nu is de verwachting is dat er naar aanleiding van de toespraak van premier Mishustin op korte termijn nieuwe wetgeving zal worden gepubliceerd, echter vraag is of (een deel van) de eerdergenoemde lijst essentiële voedselproducten in de Decree van juli 2010 ook deel uit zal gaan maken van een mogelijke nieuwe Decree. De Russische Douane Dienst en het Ministerie van Industrie & Handel zijn de instanties in Moskou die in principe met een wetgevingsvoorstel moeten gaan komen. Vooralsnog (maandag 23 maart) is op officiële sites van betrokken Russische overheidsinstanties geen nieuwe wetgeving (Decree) gepubliceerd. De Nederlandse ambassade samen met de EU-Delegatie blijven de kwestie nauwlettend volgen en rapporteren. De kans op een opheffing van de Russische tegensancties op agrarische producten uit de EU wordt dan ook kleine geacht.

Rusland heeft export van bloem en graanproducten vanaf 20 maart tijdelijk voor een periode van 10 dagen verboden.

(24 maart, 10 uur)

According to Rosselkhoznadzor there will be **no lift of political sanctions or SPS restrictions**. The main change is that they will ask only copy of documents and not originals for the registration of goods controlled by the Rosselkhoznadzor. All necessary measures to confirm the authenticity of these documents will be taken together with the competent services of other countries.

(24 maart, 17 uur)

- Russian agriculture performs well, with at least self-sufficiency concerning grain, pork, poultry. It has a strong backbone in backyard farming (60-75% of legumes and potatoes are produced by small producers) and there are no deficits in the stores. There was a peak but the situation already stabilised - enough goods in the storages. If shelves are empty, this is mainly due to temporary logistic problems. A temporary lift of the embargo looks impossible given the political victory of the president recently. So no, the embargo will not be lifted. Green channel will be provided for goods which are very much needed (maybe medicine) if all conditions are fulfilled.
- Importeurs van veevoeder additieven in Rusland ondervinden als gevolg van de Corona situatie problemen met het verkrijgen van kwaliteitsverklaringen voor hun producten. Voor de verklaring dienen van tevoren monsters te worden opgestuurd, maar vanwege strengere regels rond het vervoer door de Corona situatie, ontstaan nu problemen met de aanvoer. De Russische Veevoeder Organisatie (National Feed Union) heeft haar zorgen geuit richting Rosselkhoznadzor, de Russische NVWA.

Oekraïne

(23 maart, 17 uur)

- Invoering van quarantaine wordt wettelijk aangekondigd als overmacht. Als de bedrijven door de ingevoerde quarantaine hun verplichtingen niet in de contracten kunnen nakomen, kunnen ze zich wenden tot de Kamer van Koophandel. De Kamer van Koophandel geeft binnen 7-21 dagen een bevestiging van overmacht af. Bevestiging en de daadwerkelijke impact op het contract hangt af van hoe de

Federatie van organisaties op het gebied van visverwerking en visgroothandel

- overmacht clause in het contract is geformuleerd. Een dergelijke bevestiging kan de basis worden voor beëindiging van het contract of afschaffing van boetes;
- Oekraïense boeren zijn begonnen met zaaien.
- viceminister Kachka heeft verklaard dat Oekraïne geen beperkingen gaat stellen aan de export van pluimveevlees, granen, maïs, zonnebloemolie.

(25 maart, 10 uur)

Lokale openluchtmarkten zijn gesloten. Dit vormt een enorme bedreiging voor de producenten van groenten en fruit, van wie de meeste hun producten aan de openluchtmarkten leveren. Eerder ingevoerde handelsbeperkingen gelden ook voor winkels die zaden, pesticiden en meststoffen en diergeneesmiddelen verhandelen. De distributie van plantmateriaal, meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen is voorsnog niet aan de lijst met toegestane activiteiten toegevoegd.

Colombia

(23 maart, 17 uur)

Ambassade heeft voor deze week nog 5 extra vluchten AF/ KLM weten te af te dingen bij COL overheid. Dat Inspectiediensten in de regio nu zouden zijn overgenomen door het leger is niet waar. Luchtruimen dicht, maar zeevracht nog wel mogelijk. Onderling transportverkeer niet mogelijk. Vrachttransport over de weg is mogelijk van "essentiele goederen", vooral om steden te bevoorraden. Alle winkels, behalve voedsel en medicijnen en zo zijn dicht.

(25 maart, 10 uur)

- Colombia begins its mandatory preventive isolation, as of Wednesday, March 25th until Monday, April 13th. The Minister of Transport made encouraging statements assuring that food and agro-input imports will be maintained, the ports will be open to receive these goods and the farmers will be able to continue harvesting the land. He also assured that cargo transportation will continue its normal activity.
- Until April 30, the Colombian Agricultural Institute, ICA will allow the presentation of documents in copy and PDF for the processing of sanitary inspection certificates and phytosanitary certificates of nationalization of goods imported into Colombia, as there were delays in the timely arrival of the original documents.
- National flower exporters had more than 50% of sales scheduled for the remainder of the first half of 2020 canceled. The sector reports an 80% drop in fixed orders in international markets. The cancellations of orders from the United States, which represents 80% of the total sales of the sector, creates great alarm among flower growers. One of the most significant challenges facing the industry is to maintain the formal jobs that come from it, on average 140,000 people.
- The Coffee Federation assures that one of the best price levels of load in history was registered last week and harvest is about to start. No losses were reported.

Marokko

(23 maart, 17 uur)

The restrictions on air transport to and from Morocco is causing problems for the trade of horticultural seeds to and from the main horticultural regions like Agadir.

Verenigde Arabische Emiraten

(23 maart, 17 uur)

The Embassy of the UAE in The Netherlands is closed for legislation of export documents and there is NO need for legislation of documents for the time being according to the Head of Customs

Authorities and the Head of the Dubai Municipality. All documents and certificates can be sent online without legalizations, for the time being due to the Coronavirus crisis. If you still have questions on the details you can send an email to: Secgen@fnbdubai.com . They are also facilitating as they act for Dubai Municipality.

Bulgarije

(23 maart, 17 uur)

- De Bulgaarse premier Bojko Borisov pleit ervoor dat er in de EU een "groene corridor" komt voor vrachtwagens met goederen en materialen. (ook voor transport van Turkije naar Europa) Bij de Roemeense overheid is dit nu niet actueel. Het lijkt erop dat het grensverkeer nu onder controle is. Op dit moment is er alleen een wachttijd van 17 uur bij Calafat (grens van Roemenië naar Bulgarije) Via deze website is de actuele informatie over alle Roemeense grensovergangen met buurlanden te vinden. <https://www.politiadefrontiera.ro/ro/traficonline/?vt=2&dt=1>.
- **Zaden en uitgangsmateriaal:** er is op de korte termijn in beide landen geen zorg. Alles voor de voorjaarcampagne was al ingekocht. In Bulgarije is van enkele farmers bekend dat ze wachten op aflevering van de bestelling voor seed-potato's.

Duitsland

(23 maart, 17 uur)

- Vandaag is het platform www.daslandhilft.de gestart waarop werkzoekenden vacatures in de landbouw kunnen vinden. Er zijn in heel Duitsland verschillende initiatieven om tijdelijke arbeidskrachten te koppelen aan boeren met tekort van buitenlandse werknemers in oogsttijd. Een aantal digitale platformen zijn dit weekend ontwikkeld bij een door de Bondsregering georganiseerde hackathon #WirvsVirusHack.
- Door de massale sluiting van restaurants, cateraars en kantines en daling van de export naar Italië en andere afzetmarkten, daalt de rundvleesprijs: stieren rond de 3,40 euro (26 cent lager dan vorige week) en koeien rond de 3,38 euro per kg (40 cent lager dan vorige week). Meer prijsdaling wordt verwacht.
- Er wordt een diepe economische recessie in Duitsland verwacht voor 2020, tussen de 1,5% en 6%. Als de Corona-crisis voorbij is, kan de economie echter weer sterk groeien in 2021, 7,2%-10,9%. Aldus het Kieler Wirtschaftsforschungsinstitut (IfW).
- EZ-Minister Peter Altmaier overweegt flexibele omgang met richtlijnen voor mededinging om samenwerking in de voedselketen, o.a. tussen handel en voedingsindustrie, te vereenvoudigen. Er is minder aanvoer van groenten en fruit uit Zuid Europa omdat veel vrachtwagenchauffeurs niet werken.

(24 maart, 17 uur)

Bloemen mogen nog in winkels verkocht worden die open zijn omdat ze "essentiële producten voor levensonderhoud" verkopen, bijv. supermarkten, tankstations, bouwmarkten en tuincentra. Toen brak de discussie los over oneerlijke concurrentie tussen bloemisten (die moesten sluiten) en tuincentra. Lokaal worden daar nu pragmatische oplossingen voor gezocht. In Noordrijn-Westfalen (belangrijkste markt binnen DUI) heeft de overheid een handreiking gegeven met hele strenge voorwaarden waaronder bloemenwinkels wel mogen openen, meer info: <https://www.floristik-nrw.de/2020/03/hinweise-zum-coronavirus/> Andere deelstaten zijn dat voorbeeld nog niet gevolgd. Het beeld is nog erg wisselend en kan elk moment wijzigen. Zo heeft Beieren er sneller iets mee gedaan dan Brandenburg en Mecklenburg-Vorpommern, waar de meeste winkels nog open zijn. Sommige ketens of individuele winkels besluiten zelf te sluiten.

De grenzen met NL zijn open, dus daar is vrij verkeer mogelijk; de grens met Oostenrijk, Frankrijk, Luxemburg, Denemarken en Zwitserland is sinds 20 maart gesloten voor niet-essentiële personenbewegingen. Alle goederen worden ook daar onbeperkt doorgelaten, dus ook als Duitsland

dezelfde beperkingen zou opleggen voor de grens met NL verwachten we geen beperkingen op goederentransport, ongeacht inhoud. Bij "fastlanes" voor goederentransport ligt de prioriteit op medische goederen en dagelijkse land- en tuinbouwproducten. Omdat er geen knelpunten zijn, is die prioritering en definiëring niet actueel. Er is elke 2 dagen overleg tussen NL, B, NRW en NDS over de situatie.

(25 maart, 10 uur)

- Maandagmiddag is de prijs van tarwe verder gestegen tot bijna de grens van 200 euro. Deze prijsschommeling ontstaat door hamsteren, logistieke problemen en grote vraag op de wereldmarkt, met name vanuit Azië.
- De president van het Zentralverband Gartenbau heeft in een brief aan zijn leden uitgelegd, dat het verschil in openhouden van tuincentra t.o.v. bloemenwinkels alleen is ingevoerd om de aanschaf van bijv. fruitbomen, groentezaad en -planten en diervoeding mogelijk te maken. Hij doet een dringend appél op zijn leden om solidair te blijven. In Noordrijn-Westfalen is de noodverordening voor sluiting van winkels aangepast voor bloemisten: zij mogen daar in overleg met de lokale overheid en onder strenge voorwaarden hun bloemenwinkels openen.
- Slachterijen in Noordrijn-Westfalen melden een uitval van personeel van 25%. Personeel blijft in het thuisland of blijft weg uit angst voor besmetting.

China

(23 maart, 17 uur)

Temporary ban on consumption and trade of wildlife: On February 25th, China issued an immediate and comprehensive temporary ban on all wildlife trade and consumption in an attempt to prevent zoonotic diseases from jumping from animals to people. China's wildlife-farming industry is valued at €68,8 billion, and employs more than 1 million people. It is expected that the ban will be signed into law later this year.

Statistics on work resumption

- National: On March 23th, the Ministry of Agricultural and Rural Affairs (MARA) said that approximately 88% of key enterprises and 90% of outlets in the in Agricultural sector have restarted business.
- Guangdong: In March, work resumption was 86,7%. This is 32% higher than the first day of work resumption on February 10.
- Shanghai: As of March 15th, the work resumption rate was 90,6%, with 99,3% of all State Owned Enterprise (SOE) personnel and 82% of all Small Medium Enterprises (SME) personnel back on the job.

Statistics on logistics

- National Development and Reform Commission of China released data that the rate of work resumption for China-Europe trains has reached up more than 90%. At the end of February, 1,132 trains were deployed on China-EU railway. Showing a year-on-year increase of 6%.
Source: [Chinese Central Government](#) (Chinese only)
- Shanghai Port: In the fifth week (week 16 March) of resumption of work, the Shanghai Port gradually resumed its work. The number of export containers entering the port by land has risen from the lowest number after the Spring Festival (2,000 containers per day) to 35,000 containers per day, equivalent to peak days under normal circumstances.
- Shanghai Port: Regarding the reefer containers, the limited factor was the electrical plug. Originally, there were more than 10,000 plugs for reefer

containers in Shanghai Port. Due to the backlog of reefer containers, all the plugs were occupied. About 7,600 imported reefer containers were transferred to other ports for unloading. By the end of August 2020, extra 10,000 reefer container plugs will be built in the port area.

- Shanghai Airport: There is daily air cargo service between Shanghai and Amsterdam airport

Impact on COVID19 on production and supply

- The COVID19 outbreak accelerated the increase of Chinese consumers buying fresh fruits and vegetables online. JD.com, one of China's biggest online retailers confirms this surge in online purchases as it notes a 30% increase in orders from January 21 to February. The company's cold chain strength has made a significant contribution to the growth of JD Fresh's business during the epidemic period. In just 40 days, from January 20 to February 28, JD sold a total of 130,000 tons of fresh food.

Source: [JD.com Corporate Blog](#)

(24 maart, 10 uur)

Wuhan, one of China's biggest industrial cities and transport hubs (especially rail) will end its lockdown on April 8th with other parts of the Hubei province lifting travel curbs on March 25th.

- Beijing: as of Mar. 23rd, all int'l flights having Beijing as destination will be shunted to 12 cities as border-entry destinations depending on the airlines.
- Hong Kong: all land-based cargo clearance and examination remains normal, to ensure sufficient the food supplies. Marine Office: as of Mar. 23rd, seafarers' examination and certification services; mercantile marine services; local vessel surveying services as well as its enquiry services will be suspended.

(25 maart, 10 uur)

- Analisten voorspellen een scherpe daling in de agrarische productie, met name graanproductie, met het risico op inflatie door stijging voedselprijzen. In februari was dit 21.9%, het hoogste in 12 jaar. Chinese boeren vrezen voedseltekorten doordat er door de reisrestricties tekorten ontstaan aan arbeidskrachten, zaden en kunstmest
- De State Council onder leiding van de Premier besloot gisteren tot het sterk [vergroten van de luchtvracht capaciteit](#) om aanvoerketens te stabiliseren. Luchtvaartmaatschappijen die de vracht capaciteit uitbreiden kunnen hiervoor steun krijgen. In internationale luchtvracht knooppunten in China zal de douane 24/7 in/uitklaringsservices verlenen en de efficiëntie verhogen door vereenvoudiging van procedures.
- [Chocolade consumptie](#) in China is sterk gedaald de afgelopen 2 maanden. Voor sommige merken tot 90% voor winkerverkoop en 60% in online verkoop. De online verkoop is recent weer aan het stijgen.

Verenigde Staten

(24 maart, 10 uur)

- Het Amerikaanse ministerie van Landbouw heeft een website opgezet met Q & A's waarin veel gestelde vragen over het virus worden beantwoord. De website is te vinden via: <https://www.usda.gov/coronavirus>. Ook wordt de vraag gesteld: "Are there restrictions for imported commodities as a result of COVID-19?". APHIS, de Amerikaanse Veterinaire en Fytosanitaire dienst heeft als antwoordt hierop een aparte instructie voor opgesteld. Deze is te vinden via: <https://www.aphis.usda.gov/aphis/ourfocus/animalhealth/animal-and-animal-product-import-information/import-live-animals/animal->

[products/ct_import_animal_products](#) APHIS legt daarin uit dat producten met "animal derived material" aan alle gestelde eisen moeten voldoen, zoals een mogelijk invoervergunning en/of alle benodigde, door de buitenlandse overheid afgegeven, documenten en verklaringen. Het gaat dan om producten als: *Test kits and their components, Research, laboratory product or bulk reagents, Nucleic acid/PCR kits and their components, Reference standards, controls, Plated media, microbiological media, culture media, transport media, Cell lines and their products, Laboratory research samples (e.g., tissue samples, clinical trial gel caps), Pharmaceutical products or samples, Animal derived materials commonly included in such products include: Fetal bovine serum and other livestock or lab animal serum, plasma, Bovine serum albumin, Casein, milk, milk derivatives, Livestock.* Eventuele vragen kunnen voorgelegd worden aan: APIE@usda.gov of uiteraard aan de landbouwafdeling.

- De US Senate heeft vooralsnog niet de benodigde 60 stemmen kunnen krijgen voor een Coronavirus noodpakket aan steunmaatregelen ter waarde van US\$ 1.8 triljoen "to keep the economy on life-support". In het laatste voorstel was meer dan US\$15 miljard opgenomen voor het Supplemental Nutrition Assistance Program, het voormalige "food stamp" programma onder de Farm Bill en US\$ 9 miljard voor voedselprogramma's voor kinderen. In het voorstel is US\$ 500 miljard opgenomen voor zogenaamde "corporate bailouts", die door het Department of Treasury toegekend zouden kunnen worden aan "corporates" met minimale voorwaarden. De Republikeinse partij heeft een meerderheid van 53 versus 47 stemmen in de Senaat. Alleen zijn op dit moment 5 republikeinse Senatoren in self-quarantine als gevolg van een mogelijke besmetting met het coronavirus. Om een voorstel door de Senaat te krijgen zal er veel steun moeten zijn van Democratische zijde.
- In het Corona-virus noodpakket zal ook een bedrag van 50 miljard dollar zitten voor de Commodity Credit Corporation van het Amerikaanse Ministerie van Landbouw (USDA). Met de 50 miljard dollar kan de geheel in overheidshanden zijnde kredietinstelling ondersteuning bieden o.m aan veehouderijen die getroffen worden door het Corona-virus. Het corona-virus raakt de reeds door de handelsdisputen getroffen landbouwsector van de VS nog verder.
- De invoer van groenten en fruit in de VS gaat vooralsnog zonder ophoud door. Voedingsmiddelen en groenten en fruit zijn prioriteitsproducten. Alle voedsel gerelateerde bedrijven zoals havens, vervoerders, vrachtverkeer, customs brokers, logistieke bedrijven en supermarkten zijn uitgezonderd van sluitingen en worden gezien als "essential businesses". Ook het vervoer van verse producten in de haven en op de weg gaat ononderbroken door. In het zwaar getroffen Washington State zijn alle verpakkingsinstallaties voor appels nog steeds in productie. De vraag naar appels is erg groot, nu veel mensen extra boodschappen doen.

(25 maart, 10 uur)

- KLM zal vanaf volgende week 27 maart tot begin mei het volgende vliegschema op de VS aanhouden: dagelijks New York (JFK), 3 keer per week Atlanta (ATL), 3 keer per week Los Angeles (LAX) en 2 keer per week Chicago (ORD).
- Amazon stelt de verkoop van non-essentiële goederen voor nog minimaal een maand uit. Dit betekent dat tientallen miljoenen producten die worden verkocht aan consumenten in de VS en Europa pas tegen het eind van april weer online beschikbaar komen.
- Als gevolg van de extra inkopen van etenswaren door consumenten is de prijs van eieren de afgelopen paar weken flink gestegen in de VS. De verkoop aan de consument is met 200% is gestegen, terwijl producten gericht op restaurants, scholen en cateraars met 75% is gedaald. Consumenten zien eieren als een van de basis levensmiddelen.
- Ook de verkoop en de prijs van groenten en fruit in de supermarkt zijn flink omhoog gegaan in de VS. In week eindigend op 15 maart werd 40% meer groenten verkocht en 30% meer fruit. De verkoop van bevroren groenten en fruit is verdubbeld, de verkoop van groenten in blik en glas zelfs met 200%. De toename weegt niet op tegenover het instorten

van de verkoop aan o.a. restaurants, hotels en bedrijfscafés en de snel teruglopende export van bepaalde verse producten, bijvoorbeeld appels.

- Truckersbedrijven geven aan dat, als gevolg van het grote aantal mensen dat thuis blijft, het vervoer over de (snel)wegen van levensmiddelen, voorspoedig verloopt. Luchtverkeer is daarentegen een ander verhaal. Er vindt veel commercieel vervoer plaats met passagiersvliegtuigen, o.a. uit Europa. Nu 85% daarvan is komen te vervallen is luchtvracht zeer kostbaar geworden.

Verenigd Koninkrijk

(24 maart, 10 uur)

- Per direct vergaande restricties voor personen en bedrijven van kracht.
- Mensen mogen enkel nog hun huis verlaten voor "*shopping for basic necessities*" (voedsel, medicijnen); om medische redenen; om te zorgen voor of hulp te verlenen aan kwetsbaren; en om van en naar het werk te reizen als dat absoluut noodzakelijk is. Er geldt een verbod op samenkomsten van meer dan twee mensen, behalve als het leden van hetzelfde huishouden betreft. Parken blijven open, maar bibliotheken, speelplaatsen, *outdoor gyms* en kerken en gebedshuizen zijn verboden terrein.
- Alle winkels die niet-essentiële goederen verkopen moeten sluiten, **inclusief bloemisterijen en tuincentra**. Bloemen en planten kunnen bijvoorbeeld nog verkocht worden in buurtwinkels, ziekenhuizen, doe-het-zelfzaken en benzinestations.
- Supermarkt Waitrose gaat essentiële benodigdheden achterhouden voor NHS-medewerkers en deze personen voorrang geven bij de kassa op vertoon van een NHS-pas. Na Sainsbury's, Tesco en Asda korten ook Lidl en Aldi hun openingstijden in, zodat er meer tijd is voor herbevoorrading.
- Net als de retail hoopt ook de Britse tuinbouw, met name de zachtfruitsector, vrijvallende horecamedewerkers aan te trekken om personeelstekorten op te vullen, in dit geval met name veroorzaakt door het wegblijven van arbeidskrachten uit de EU als gevolg van lockdowns.

(25 maart, 10 uur)

- Landbouwministerie Defra geeft aan dat het, mits daar bilateraal overeenstemming over bestaat met de National Plant Protection Organisation van het betreffende land, goed leesbare **digitale kopieën van het originele fytosanitaire certificaat** accepteert voor de import van zendingen van gereguleerde planten en plantaardige producten. De maatregel geldt voorlopig voor drie maanden en is vooralsnog **niet** van toepassing op biologische producten (zie ook de mededeling onderaan dit bulletin).
- De Coronavirus Bill geeft de overheid onder meer de bevoegdheid om supermarkten en leveranciers te dwingen informatie over voedselvoorraden te geven.
- In de visserij en visverwerkende industrie is de vraag enorm gedaald of volledig opgedroogd en hebben veel bedrijven acute liquiditeitsproblemen. De export van schaaldieren in het bijzonder is zwaar geraakt door de *lockdowns* in Frankrijk, Italië en Spanje. Op de visveiling van Grimsby is het beeld iets minder zwart: de aanvoer ligt lager, maar er komt vooral per container uit IJsland nog voldoende vis binnen om de markt in de benen te houden. De prijs van kabeljauw vertoont herstel.
- De zorgen over aanstaande personeelstekorten in de zachtfruitteelt blijven exponentieel toenemen. Zo rekent de grote Schotse telersorganisatie Angus Growers voor het plukseizoen op een tekort van 3.000 medewerkers oftewel 80%, vooral vanwege de reisrestricties in verschillende (Oost-)Europese landen.
- Terwijl de meeste tuincentra sluiten blijft Dobbies Garden Centres open. Dobbies stelt dat 70% van diens omzet voortkomt uit de verkoop van goederen die verder verkocht worden door als essentieel aangemerkte winkels: voedsel (*food shops*), doe-het-zelf-spullen (*home and hardware shops*) en dierbenodigdheden (*pet shops*). Brancheorganisatie

Horticultural Trades Association (HTA) vraagt de overheid op te helderen of tuincentra als *home and hardware shops* geclassificeerd kunnen worden.

- Voor de Britse sierteeltsector dreigt enorme schade. HTA, National Farmers' Union en Royal Horticultural Society vragen om extra financiële steun omdat de sector als geheel gevaar loopt, sterk seizoensgebonden is (80% van de handel is in maart-mei) en het product bederfelijk is.
- Het aanbod en de prijs van Brits lamsvlees zakt hard weg vanwege teruglopende vraag door de Franse *lockdown*.
- Pubketen Wetherspoons heeft zijn leveranciers om uitstel van betaling gevraagd. In de aanloop naar de gedwongen sluiting van de horeca maakte de topman van Wetherspoons zich nog ongeliefd met de belofte zijn pubs gedurende de hele coronapandemie open te houden.

Frankrijk

(24 maart, 10 uur)

Frankrijk beschouwt zaden en uitgangsmateriaal als producten die nodig zijn voor landbouwactiviteiten en waarvan het transport zo soepel mogelijk zou moeten plaatsvinden. In de Franse landbouwsector is de levering van zaden voor de zaaiperiode in het voorjaar een race tegen de klok in het licht van de corona-epidemie. Zo'n 80% van de zaden was al geleverd, voor de beperkende maatregelen als gevolg van Covid-19 werden afgekondigd. De landbouwsector is als prioritaire sector aangemerkt met dito ontheffingen t.b.v. soepel transport. Probleem is wel dat transporteurs soms geen lading kunnen vinden voor de retourrit. Dit verstoort in sommige regio's de routing van graan naar veevoederfabrieken en de terminals in de haven. En leidt tot extra kosten voor bijvoorbeeld bedrijven die er dan maar voor kiezen om te betalen voor een lege vrachtwagen. Een ander probleem binnen de transportsector is het feit dat wegrestaurants en serviceplaatsen langs de weg gesloten zijn als gevolg van de uitbraak van het coronavirus Covid-19, waardoor sommige Franse chauffeurs niet meer de weg op willen. Staatssecretaris Djebbari voor Transport heeft toegezegd er voor te zullen zorgen dat deze voorzieningen langs de weg weer open gaan.

Ondertussen plukt de e-commerce de vruchten van de coronacrisis. De online verkoop is verviervoudigd t.o.v. verkoop via andere distributiekanaal, met respectievelijk een stijging van 31,2% voor verkoop via e-commerce en een stijging van + 8,1% van de verkoop via reguliere distributiekanaal in de eerste week van maart. Interessante vraag is of deze tendens zich in de komende maanden gaat voortzetten en zo ja, hoe de Franse levensmiddelenmarkt hierop in gaat spelen.

I.v.m. de corona-epidemie is de jacht in Frankrijk verboden.

(24 maart, 17 uur)

Franse sierteelttelers worden hard getroffen door de sluiting van bloemisten en tuincentra. Ook al verkopen sommige bedrijven nog steeds wat via supermarkten en tuincentra/dierenwinkels die nog wel open zijn voor publiek, de bedrijven staan feitelijk stil, meldt de nationale federatie van tuinbouwers en kwekerijen. De pandemie komt op het slechtste moment, want na enkele weken van slecht weer betekende het weekend van 14-15 maart de 'start van het voorjaarsseizoen' die traditioneel tot Moederdag loopt (7 juni dit jaar). De voorjaarscampagne vertegenwoordigt gemiddeld 50% van de jaarlijkse omzet, tot 75% voor sommige technisch georiënteerde onderdelen van de sierteeltsector.

Minister Didier Guillaume van Landbouw en Voedsel heeft de grote supermarktketens opgeroepen 'economisch patriotisme' te tonen en louter producten te kopen bij Franse boeren. Daarnaast roept de minister burgers op om Franse producten te kopen: *achetez français!*

(25 maart, 10 uur)

- Openlucht markten worden gesloten om verspreiding van het coronavirus tegen te gaan.
- Frankrijk kampt met een groot arbeidsprobleem: er zijn binnen drie maanden 200.000 seizoenarbeiders nodig. Diverse bewindslieden hebben gezegd dat boeren dit voorjaar moeten kunnen rekenen op hulp van seizoenarbeiders om landbouwproductie voor de herfst veilig te stellen. De ministers doen een voorstel om regels te versoepelen voor toegang tot de arbeidsmarkt in deze strategische sector. Speerpunten zijn o.m. werknemers en zelfstandigen die (tijdelijk) geen bezigheden hebben stimuleren om tijdelijk deze sector te versterken. Landbouwminister Guillaume pleit er ook voor om bepaalde buitenlandse seizoenarbeiders naar Frankrijk te kunnen laten komen. Startup Wizifarm heeft een digitaal platform ontwikkeld, namelijk '*Mobilisons-nous pour sécuriser nos assiettes*'). Via dit platform <https://desbraspourtonassiette.wizi.farm> worden boeren in contact gebracht met potentiële werknemers die kunnen helpen bij zaaïen, planten, oogsten, besturen van landbouwmachines, etc.
- Ook de visserijsector verkeert in moeilijkheden; veel vissers blijven aan wal. Vis wordt veel in restaurants verkocht. In supermarkten zijn de verse vis verkoopafdelingen gesloten. Volgens Guillaume hebben supermarkten toegezegd om weer vis in te kopen, met behoud van prijzen. Guillaume vraagt zich af of we na deze coronacrisis onze wereldwijde organisatie, zowel op sociaal gebied als op gebied van voedsel, niet moeten heroverwegen.

Zuid-Korea

(24 maart, 10 uur)

Korea doesn't ban any inbound travel or trade at the moment. No delay or barriers reported in customs clearance or inspection. Korea began conducting corona virus tests on all arrivals from Europe and requiring even those with negative results to undergo a 14-day self-quarantine. For the tests, the arrivals are sent to temporary accommodations to wait for the tests result for a day. As Koreans don't eat out, agricultural products largely consumed in restaurants are impacted.

Japan

(24 maart, 10 uur)

Japan will impose an entry ban on foreign travelers from 18 European countries and Iran to limit the spread of the novel coronavirus. The governor of Tokyo warned that the metropolis might be forced into a "lockdown" if there is an explosive surge in new coronavirus cases. Two Japanese cut flower inspectors to leave for Japan today. All signs point to Tokyo Olympics being postponed.

Taiwan

(24 maart, 10 uur)

Minister of Council of Agriculture announced this week that the food stock in Taiwan (rice, pork, vegetables) are enough for the next 6-9 month. Flower industry also under big stress in Taiwan due to no needs of the market.

Thailand

(24 maart, 10 uur)

Key international agro-food trade show are re-scheduled like VICTAM Asia (9 – 11 Jul) and Horti ASIA 2020 (14 – 16 Oct). Although general Thai economy is foreseen with hard hit in 2020 resulting from domestic drought situation and global COVID-19 pandemic, source from local food industry said the Kingdom's agriculture & agro-industry stills positive with more opportunities for export hence manufacturers still receiving food order from oversea / international clients.

Vietnam

(24 maart, 10 uur)

Federatie van organisaties op het gebied van
visverwerking en visgroothandel

In Vietnam is grote vraag naar varkensvlees vanwege Corona en ASF en vanwege beperkingen vanuit China op dit moment (ook ASF). Deze vraag wordt grotendeels vanuit Rusland ingevuld. In hoeverre hiervoor ook naar Nederland wordt gekeken wordt op dit moment uitgezocht. Tot op heden zijn er geen restricties voor import van landbouwproducten en andere goederen. Wel kan door extra maatregelen de grensprocedures langer duren dan normaal.

Colombia/Peru/Ecuador
(24 maart, 10 uur)

Formeel zijn in geen van de 3 landen commerciële cargo-only vluchten verboden, maar de bemanning mag niet van boord. Het lijkt alsof er niemand meer vliegt. Vanuit Ecuador vertrekt 25 maart de laatste commerciële KLM vlucht.

India
(24 maart, 10 uur)

- Starting on 23/3, large parts of India have come under **lockdown** - mostly until March 31st (for now). In some states the lockdown is state-wide while in others it only includes the districts that have reported novel coronavirus cases. Many states have closed their borders. Starting on March 25th, **domestic flights** will be ceased for a week.
- States are free to decide the **essential services** that are allowed to continue during the lockdown period. Many states have exempted shops selling food, groceries, bakeries, eateries for take-away or home delivery. The Indian **seed** industry has urged central and state governments to facilitate inter-State movement of seeds and food-related transport ahead of the next planting season. Although seeds fall under the Essential Commodities Act, they are currently not explicitly mentioned in the list of essential commodities. Due to limitations in air cargo, trade in **planting material** has come to a standstill, and millions of plants are being destroyed. India's **flower demand** has been greatly reduced as events and weddings are postponed. India's **poultry** sector is also still suffering from the strong reduction in demand although demand for frozen poultry is on the rise).
- According to a WTC report, farm and marine products **exports** to China and Italy may go down 245 million dollars in March alone (mainly shrimps, spices, cereals, coffee, basmati rice). Due to disruptions in shipping and cancellation of flights, exports to other countries will also decrease. The restrictions on movement as well as fear about the virus are leading to problems with finding **labourers** for harvesting, packing and transporting.

Balkan News
(24 maart, 10 uur)

Kosovo Government lifted tariffs (trade ban of 100% tax on all goods from Serbia and Bosnia Herzegovina) on import of raw materials from Serbia and BH and announced annulling of all tariffs as from April 1st. Annulling this trade barrier was request of the EU and the USA. Since ban was lifted on March 22nd, it is still unclear what is the border procedure for cargo vehicles on Serbia-Kosovo border posts. Trucks are halted at the border crossing at the moment

- Primary and processing industry is starting to feel the impact of the EU economy slowing down (especially Italian economy decline): Pet food processing facilities closed down (ingredients for dog food from Italy) ; seeds and propagation material for spring season (e.g. Italian strawberry frigo plants); plastic foil for the fields and plastic tunnels etc
- Planting material arriving from the Netherlands is taking place with some delay due to long waiting hours and newly introduced sanitary procedures at the border crossings.

Federatie van organisaties op het gebied van
visverwerking en visgroothandel

Macedonia

(24 maart, 10 uur)

Activities of freight transport companies are returning to normal. Permits are granted without delay. Starting Tuesday, 24/03 all freight companies that export goods will have to acquire a permit from the State Sanitary and Health Inspectorate, issued by freight transport associations. International freight transport is uninterrupted, but delays are possible at border crossings due to the new coronavirus measures and procedures

Setting priority gates and corridors in the region to ensure free flow of essential goods:
<https://www.transport-community.org/covid-19-news/>

Hungary

(24 maart, 10 uur)

- Wholesale price of pork decreases, meat market stabilizes. After last week's meat-purchasing rush, retail chains are now supplied with pork. Wholesale prices decreased from the ASF shock peak price of eur 1.65/kg to eur 1.48-1.50/kg.
- Impending economic effects might affect the price of wheat. The beginning of the last season saw 160 USD/t prices, and last year, within six months, they increased to 200 USD/t. Domestically, wheat was strongest this January, at 175,9/t eur, for the mill industry 164,33 euros/t for animal feed wheat. This is also due to the typical new year purchasing surge. As French export prices have decreased from 246,1 USD/t two weeks ago to 239,5 USD/t yesterday, the export possibilities for domestic wheat are weaker.
- Hungarian Fruit and Vegetable Organization (FruitVeB) urges government to ensure the entry of seasonal workers from Transylvania and Ukraine into Hungary. Also urges government to introduce special health and hygiene regulations specifically for wholesale markets which are crucial points in the domestic vegetable and fruit supply. Two markets are cardinal, the Budapest and Szeged wholesale markets, these supply smaller wholesale markets throughout the country.

(25 maart, 10 uur)

Transport of live animals: changes in use of 24 hrs resting places in Hungary

- In Hungary the live animals can be rested 24 hours at control posts designated for this purpose, however, the drivers must always have to notify the police at torzs@orfk.police.hu. Under current regulations, if the driver stops, he will be quarantined automatically but no formal quarantine decision will be issued, however he must not leave his truck cab (in practice, the designated control post).
- After the 24-hour rest period, in order to departure from here, he needs a written permission from the police, which must also be requested from torzs@orfk.police.hu. In all cases, the application must state in capital letters that " LIVE ANIMAL TRANSIT TRANSPORT. "

Zuid-Afrika

(24 maart, 17 uur)

From midnight on Thursday 26 March until midnight on Thursday 16 April, there will be a nation-wide lockdown. All South Africans will have to stay at home.

Amongst the people who will be exempted from this lockdown are those involved in the production, distribution and supply of food and basic goods. South African National Defence Force be deployed to support the South African Police Service in ensuring that the measures are implemented. No change in the policy on trade.

Federatie van organisaties op het gebied van visverwerking en visgroothandel

Jordanie

(24 maart, 17 uur)

Het land verkeert in totale lockdown. De bevolking mag het huis niet verlaten, zelfs niet om voedsel te kopen. De overheid neemt voedseldistributie in eigen hand

Agrarisch producenten hebben moeite productie voort te zetten. Voor de meest basale bewegingen moeten ze vergunningen aanvragen.

Egypte

(24 maart, 17 uur)

Er is een avondklok ingevoerd en winkels zijn in het weekend gesloten. Productie, transport, export en import van voedsel gaat door in Egypte zij het vertraagd en verstoord. Arbeidskrachten in agro-food kunnen doorwerken, met de nodige veiligheidsmaatregelen. Autoriteiten proberen in- en export van voedsel te faciliteren. Het ministerie van handel heeft de vereiste om exportdocumenten bij Egyptische ambassades goed te keuren voorlopig opgeheven.

Kenia/Tanzania

(24 maart, 17 uur)

Vanaf 25/03/2020 middernacht is Jomo Kenyatta International Airport dicht: cargo vluchten gaan wel door. De sfeer wordt grimmiger. Vluchten naar Tanzania

zitten bijna allemaal vol en hoe lang deze blijven vliegen is niet zeker.

Singapore

(24 maart, 17 uur)

Some companies in Singapore are struggling due to lock down restrictions of countries or cities, like the Philippines. Chinese manufactures are slowly getting back to producing again. Therefor in sea cargo instead of full containers back and forth, empty containers were send back (same for cargo planes). This has a huge impact for companies that export products in Asia, but probably all exporting companies as cargo costs jump sky high. As of last week [more passenger aircraft become freighters as borders stay open for \(food\) cargo](#).

Myanmar

(24 maart, 17 uur)

Myanmar government doesn't restrict entering any agricultural import goods from abroad, sea, air or via border trade. No announcements on export/import policy from specifically related to COVID19.

Spanje

(24 maart, 17 uur)

- Er ligt een voorstel om de alarmstatus in Spanje met 15 dagen te verlengen tot 11 april. Werknemers die noodzakelijke werkzaamheden gaan verrichten, zoals werken op het land, mogen met zijn tweeën in een auto mogen rijden. Daarbij moeten de werknemers diagonaal plaatsnemen in de auto. De minister van Transport heeft verduidelijkt dat in een vrachtwagencabine, die essentiële goederen vervoert, ook 2 personen mogen zitten, als dat noodzakelijk is voor de werkzaamheden.
- De Spaanse bloemen- en plantensector meldt grote schade door een drastisch lagere verkoop. De distributiecentra, markten en winkels voor bloemen en planten zijn immers gesloten. De regio Murcia meldt een dagelijkse schade van 450.000 euro.
- Er worden geen problemen gemeld bij de in- en uitvoer van agrarische producten via de Spaanse landgrenzen. Bij de grens vindt nog steeds een (paspoort)controle plaats. Er

gelden restricties voor personen die Spanje in willen reizen: het inreizen van arbeidsmigranten is niet mogelijk.

Italie

(25 maart, 10 uur)

- **Uitgangsmaterialen:** de Italiaanse Landbouwminister heeft zich ingezet voor het wegnemen van exportbelemmeringen die zich de afgelopen weken hebben voorgedaan, zowel binnen de EU (Slovenië, Kroatië en Roemenië) als daarbuiten (o.a. Rusland en Oekraïne). 'Uitgangsmaterialen zijn de eerste schakel in welke keten dan ook. De logistiek moet gegarandeerd worden om de EU-landbouwproductie niet in gevaar te brengen', aldus de brancheorganisatie. De in Italië aanwezige NL zaadverdelingsbedrijven gaven desgevraagd aan geen bijzondere problemen te ondervinden anders dan enige logistieke belemmeringen en onzekerheid t.a.v. de programmering.
- Er is een tekort aan seizoenswerkers, meestal afkomstig uit Oost Europese landen (Roemenië, Bulgarije Polen). Volgens een schatting gaat het om 370.000 landarbeiders, waarmee de sector het risico loopt dat er op cruciale moment niet ingezaaid of geoogst kan worden. De sector stelt voor om werknemers die tijdelijk op non actief staan uit andere sectoren (toerisme, horeca) in te zetten. De vakbond voor de agro-industrie heeft een voorstel ingediend bij de Italiaanse President om in het zuiden de duizenden asielaanvragers in afwachting van een beslissing een tijdelijk contract als seizoenswerkers te mogen aanbieden.
- ITA sierteeltsector in crisis, miljoenen niet verkochte bloeiende potplanten. Schade in sierteeltregio Liguria wordt geschat op € 200 mln door stagnatie in de export (-60%). De verkoop tussen begin maart en eind mei is normaal gesproken goed voor 70% van de jaarlijkse omzet.
- Na de op één na warmste winter sinds 1800 in Italië (+2,03 C° gemiddelde temperatuur) is een groot deel van de groente- en fruitteelt in Noord Italië in de nacht van maandag op dinsdag geteisterd door temperaturen onder het vriespunt. Fruitbomen stonden al in bloei of droegen al vruchten, met grote gevolgen voor abrikozen, perziken, de gele kiwi, amandelen, kersen en pruimen. Schade ook voor de artisjok, asperges, erwten, biet en chicorei. Daarnaast grote zorgen om circa 50 miljard bijen, door de warmte reeds uitgevlogen die verrast werden door vorst.

Portugal

(25 maart, 10 uur)

De afhankelijkheid van Portugal van geïmporteerde producten toont aan dat het land kwetsbaar is waardoor essentiële goederen kunnen ontbreken. Kip- en varkensvlees in overvloed, zoals de Portugezen gewend zijn, zal binnenkort afgelopen zijn. In de afgelopen twee weken is de prijs tussen de 10% en 30% verhoogd omdat het meeste vlees uit Spanje komt. Voor groenten en fruit is de situatie niet veel beter, aangezien hiervan ook veel wordt ingevoerd. Verder zullen de meeste granen voor veevoer en brood ook in gebreke komen en kan het zaaien in het voorjaar door quarantaine worden bedreigd. Vissers daarentegen zijn niet in staat om verse producten aan de consument te leveren door de sluiting van markten, veilingen en restaurants waardoor de prijzen dalen.